

Právní pavučina obce nesmí udusit

Úvaha místopředsedy SMS ČR Jana Sedláčka nad postavením obcí v právním řádu ČR

Obec a právo je tématem širokým, které by stěží pokryla jedna obsáhlá publikace. Člověk nemusí být zrovna odborníkem na právo, aby mohl konstatovat, že spojení těchto dvou slov je provázáno mnoha těžkostmi. Obec je nositelem práv a povinností, vstupuje do řady právních vztahů, vykonává samosprávu a v rámci svého úřadu i určitý díl státní správy. Obec může vystupovat nejenom jako veřejnoprávní subjekt, ale často i jako „obyčejná“ právnická osoba...

Přestože se čas od času objeví politik, který nám, jako novodobý Kolumbus právě objevující Ameriku, sdělí, že je v naší zemi velké množství malých obcí, při tvorbě právních předpisů již na tuto skutečnost nikdo nehledí. Povinnosti obcím přibývají a přibývají. Zákonodárci při tvorbě zákonů si asi nedokáží představit, že stejný úkon, který bez problému zvládne zaměstnanec Úřadu městské části Praha 5, bude naopak s velkými problémy řešit po vlastní práci neuvolněný starosta Lhotky.

Na obce se jako lavina valí povinnosti a při tom se pozvolna zvyšuje možnost postihovat dotčené obce za jejich neplnění. Starosta menší obce je tak neustále ve vleku blížících se termínů, do kdy musí udělat to či ono. Každý rok nám přináší

něco nového. Novou povinnost, novou administrativní zátěž. Je zajímavé, jak se s každou novou povinností vynoří okamžitě i řada nabídek komerčních firem na to nejlepší školení.

Musíme se často sami sebe ptát: „Opravdu jsme do komunální politiky šli proto, abychom dělali úředníky?“ Abychom vyplňovali formuláře a dotazníky? To asi nikdo z nás. Všichni chceme přece posunout naši obec někam dál. Chceme, aby se našim lidem v místě, kde bydlí, lépe žilo. Aby ta naše obec lépe vypadala. Administrativní zátěž nás však v tomto konání značně omezuje.

Bylo by rozhodně velkou chybou paralyzovat administrativní zátěží rozvoj obcí. Díky unikátní struktuře malých sídel máme samosprávu na té nejnižší úrovni. Na této úrovni se rozhoduje o rozvoji těch nejmenších územních jednotek naší země. Je to ten nejspravedlivější způsob, který můžeme mít. A je to také dědictví, o které se musíme starat.

Opravdu jsme šli do komunální politiky proto, abychom dělali úředníky?

A tím se vrátím k tématu „obec a právo“. O své historické bohatství se starat prostě neumíme. Stále se zvyšující administrativní zátěží si ničíme to, co máme. Odrazujeme schopné lidi od chuti pracovat ve vedení obce. Naše právní předpisy se vůbec nedokáží přizpůsobit existenci malých

obcí a spíše předpokládají opak.

Mohlo by se dokonce zdát, že se pomocí právních norem snaží naši zákonodárci počet malých obcí spíše redukovat. Ne-dělejme si iluze, že stav administrativní zátěže dopadající na naše obce je pro tvůrce zákonů něčím novým. Například již v roce 2006 byla usnesením vlády České republiky schválena realizace projektu „Identifikace kompetencí zatěžujících výkon veřejné správy se zvláštním přihlédnutím k malým obcím“. Výsledný dokument je možné najít na internetových stránkách ministerstva vnitra. Další nárůst administrativní zátěže v následujících letech však nevyovídá o tom, že by si z tohoto dokumentu vzal někdo kompetentní ponaučení.

V nářcích na téma „Obec a právo“ by se dalo jistě pokračovat. Pokud není vůle pomoci menším obcím „shora“, budou si obce muset pomoci sami. Věřím, že Sdružení místních samospráv je a i v budoucnu nadále bude správnou platformou pro řešení těchto problémů.

Ing. Mgr. Jan Sedláček
3. místopředseda SMS ČR
starosta obce Křižánky

Děkujeme!

Za vzornou spolupráci našich členských obcí a měst při nejrůznějších tematických průzkumech a analýzách. S jejich výsledky Vás budeme průběžně seznamovat na stránkách Informačního zpravodaje. První vlašťovkou je článek na straně 2 a 3.

Obce v zákrutách právního řádu

Kterákoliv obec patří do systému veřejné správy, má řadu práv i povinností

Poměr obcí k tvorbě právního řádu může být dvojitý – aktivní a pasivní. Zatímco v prvním případě regulují obce prostřednictvím obecně závazných vyhlášek pouze ty záležitosti, u nichž to shledají potřebným, v případě druhém jsou nuceny plnit jako kterýkoli jiný subjekt to, co jí ukládají zákony, vyhlášky a nařízení tvořené Parlamentem a orgány moci výkonné. Jsou tak – svým způsobem – jejich rukojmími, vydanými státním orgánům na milost a nemilost.

To se projevuje také tím, že se obcí týká neustále narůstající množství právních norem, které toho sice hodně umožňují, ale nemálo aktivit také zapovídají či alespoň ztěžují. A to je kámen úrazu. Nemálo starostů menších obcí se v právním řádu buď nevyzná, nebo – a to je ještě horší – když už se vyznají, nenacházejí pro něj slova chvály. Jednou z příčin je notoricky známá **legislativní záplava**. Množství právních předpisů, které se na veřejnost valí, je vskutku značné, což samo o sobě výrazně ztěžuje orientaci v právním řádu. Jak mi napsal jeden z našich starostů, „ve skutečnosti je těch zákonů tolik, že mám dojem, že sami právníci se v této spleti zákonů nevyznají“. Tento negativní jev má ale i svoji světlou stránku. Možná právě skutečnost, že jsou starostové nuceni každodenně zápolit s papírovou lavinou, jim umožňuje odhalit **nedostatky právního řádu**. Na rozdíl od profesionálních byrokratů jej totiž poměřují **zdravým selským rozumem** a zohledňují zkušenost s reálným životem, s potřebami, které dennodenně vyvstávají v životě obce.

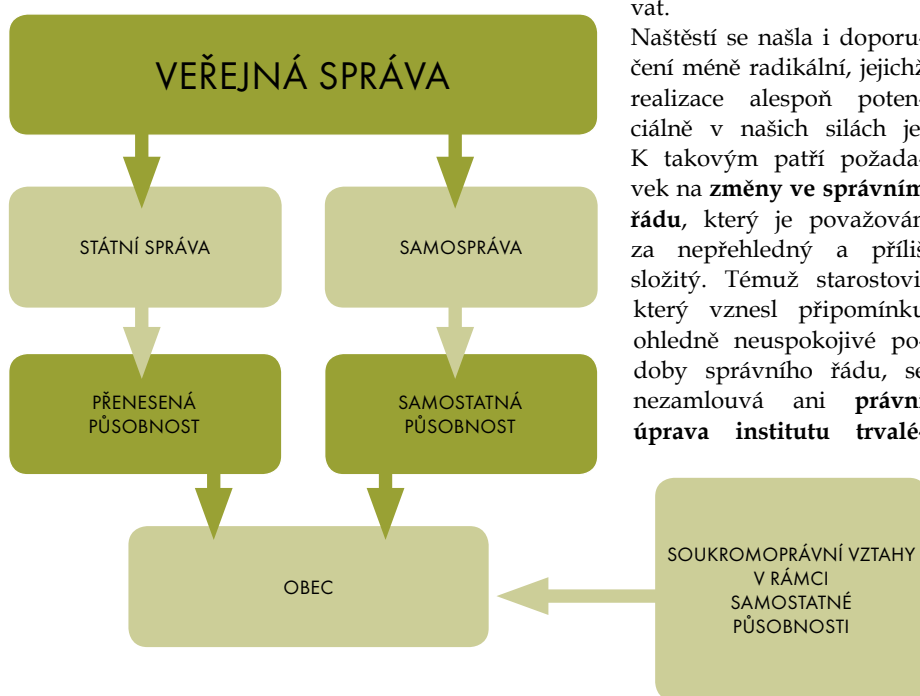
V letošním roce jsme ve snaze získat přehled o legislativních „zločinech“ a inspiraci pro naši další činnost oslovili představitele našich členských obcí, aby nám pomohli identifikovat **absurdní zákonná ustanovení**, která jim (nejen) při spravování jejich obcí zbytečně ztrpčují život. Odezva byla pozoruhodná jak co do množství odpovědí, tak jejich obsahu. Posuďte sami: jedna z prvních navrhovatelů zrušení téměř všech zákonů. To by byl ovšem i pro Sdružení místních samospráv ČR dosti náročný úkol. K radikálnějším návrhům patří také ten, podle něhož by vyřešení nejen právních, ale také ekonomických problémů obcí vyřešilo **zrušení krajů**. I když není sporu o tom, že pod tento návrh by se s chutí podepsala řada starostů, o dostatečně silné podpoře ze strany zákonodárců lze vážně pochybovat.

Naštěstí se našla i doporučení méně radikální, jejichž realizace alespoň potenciálně v našich silách je. K takovým patří požadavek na **změny ve správním řádu**, který je považován za nepřehledný a příliš složitý. Témuž starostovi, který vznesl připomínku ohledně neuspokojivé podoby správního řádu, se nezamlouvá ani **právní úprava institutu trvalé-**

ho pobytu, konkrétně ustanovení, které říká, že je-li údaj o místě trvalého pobytu úředně zrušen, je místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu byl občanovi trvalý pobyt úředně zrušen. S ostrou kritikou tohoto pravidla se připojila také další z respondentek, když uvedla „Toto je totální nesmysl, který nahrává darebákům, kteří se vyhýbají odpovědnosti.“

Jedna z jeho kolegyně pak za neméně neuspokojivá považuje pravidla pro **odměňování členů volebních komisí**, zejména pak vyšší odměny za druhé kolo voleb, která jak ve volbách senátních, tak ve volbě prezidenta republiky činila pouze 200 Kč. Není-li volební komise zaplněna vyslanci politických stran, kteří mají k vyseďávání ve volební místnosti poněkud odlišnou motivaci, ale spíše ochotnými občany (což je podle mého soudu v menších obcích častější), je ve světle zmíněné regulace otázkou, jak dlouho budou oni ochotní občané i nadále ochotnými.

Nejen organizací voleb ovšem žijí obce. Velmi často vystupují i v úloze subjektů pracovněprávních vztahů. A právě v této oblasti se donedávna mohly setkat s pravidlem, které jim potěšení rozhodně nezpůsobilo. Od 1. dubna 2012 totiž měly za **povinnost zajistit vstupní lékařské prohlídky** u všech pracovněprávních vztahů bez jakékoli výjimky. Týkaly se tak i dohod o provedení práce nebo dohod o pracovní činnosti. Vzhledem k datu účinnosti novely, která toto pravidlo přinesla, raději upozorňuji, že ze strany zákonodárců nešlo o apríl. Jak napsala jedna z našich respondentek, „tato hloupost činí nemožnost pružně reagovat na okamžitou potřebu zajištění pracovní síly, při drobných brigádách ji velmi prodražuje – a vůbec je nesmyslná.“ Světe div se, tento

Legislativní paskvily aneb co nám vadí? Výsledky šetření SMS ČR

Obec	Kraj	Popis problému
Kluky	Středočeský	Výše odměn člena volební komise – 2. kolo voleb
Bukovany	Karlovarský	Institut trvalého pobytu obecně
		Nepřehlednost a složitost správního řádu
Velké Albrechtice	Moravskoslezský	Sídlo ohlašovny místem trvalého pobytu
		Zneužívání příspěvku na bydlení
		Účet obcí u ČNB
Slezské Pavlovice	Moravskoslezský	Absentující právní úprava vnitrostátní migrace nepří- způsobivého obyvatelstva
Újezdec	Jihočeský	Existence krajů
Vyšehňovice	Pardubický	Povinné vstupní lékařské prohlídky u DPP a DPČ
Vraclav	Pardubický	Chystané zvýšení poplatků za uložení odpadů na skládku
Kamýk nad Vltavou	Středočeský	Zbytečná byrokracie při administraci veřejně prospěš- ných prací

příběh má dobrý konec. Díky další novele byla tato povinnost opět od dubna, tentokrát letošního roku, změněna a týká se v zásadě již jen rizikových prací.

Tedy alespoň v tomto případě byl konec dobrý, těžko ale můžeme spolu s klasi-
kem říci, že je dobré všechno. Skutečnost, že absurdní ustanovení do našeho práv-

ního řádu vůbec pronikají, nasvědčuje tomu, že máme tu čest s **vážným systémovým problémem v tvorbě legislativy**. A to není žádná legrace. Nebude-li dostatek ochoty na straně zákonodárců, je to současně problém jen velmi těžko řešitelný. Ona ochota přitom bohužel chybí, o čemž bylo možné přesvědčit se relativně

nedávno při sledování osudů senátního návrhu zákona, který měl tvorbu zákonů učinit racionálnější. Ten byl nejprve obsahově prostřednictvím pozměňovacích návrhů vykastrován – a ani tak posléze nebyl přijat.

Z pohledu Sdružení místních samospráv ČR tak nezbyvá, než se i nadále soustředit na prosazování drobných, dílčích změn, díky nimž budou odstraněny ty nejkřiklavější nedostatky v českém právu. Pro úspěch těchto aktivit je samozřejmě velmi důležitá úzká spolupráce s představiteli našich členských obcí, byť třeba jen ve formě upozornění na hloupé zákonné ustanovení. Abychom se vrátili k názvu tohoto článku, jediné společnou prací je možné dosáhnout toho, že se obce budou v zákrutách právního řádu pohybovat úspěšně – a především, že se se zákrutami budou potkávat co nejméně.

Mgr. Jan Bartoníčka
Právní tým SMS ČR

Ing. Jana Juřenčáková, předsedkyně SMS ČR

3 otázky pro:

Sama máte bohatou zkušenost z komunální politiky, v čem to má podle Vás starosta malé obce těžší, či případně lehčí oproti starostům větších měst?

Mám za sebou 6,5 letou zkušenost ve funkci neuvolněné starostky obce s dvěma místními částmi a necelými šesti sty obyvateli. Oproti mnoha jiným starostům jsem byla v situaci, kdy jsem začínala úplně od píky. Naše obec se za mého přispění osamostatnila k 1. 1. 2000 a ve volbách začátkem března 2000 jsem byla zvolena starostkou, navíc dle mého rozhodnutí neuvolněnou, abychom na mzdách ušetřili. Díky mé předchozí pracovní zkušenosti úřednice na správním odboru a odboru výstavby jsem měla zkušenosti s chodem samosprávy, takže pro začátek fungování obce jsem byla trochu připravena a pak už jsem se jenom mohla spoléhat na rady okolních starostů či tehdy vstřícných úředníků na okresním úřadě. Výhodou byla i má profese daňového poradce, takže nebyl problém sestavit první návrh rozpočtu. Většina volených představitelů, hlavně malých obcí, je v situaci, kdy po zvolení má pokračovat v práci, o které mnohdy nemá ani ponětí. Na úřadě je k dispozici maximálně účetní, někdy ani ta ne, a tak nezbyvá než se spolehnout sám na sebe a případně na rady zkušenějších kolegů či úředníků odboru dozoru a kontroly ministerstva vnitra. Oproti tomu starosta většího města už má kolem sebe fungující

aparát úředníků, kde má každý stanovené své povinnosti a starostovi či starostce většinu materiálů

připravují nebo jen předkládají k podpisu. Starosta malé obce spadne do své funkce po hlavě a musí se začít učit za pochodu, poněvadž musí osobně řešit každodenní starosti a problémy v obci. Je nemyšlitelné, aby sám znal všechny zákony, týkající se povinností a práv obcí.

Jak Sdružení místních samospráv pomáhá v budoucnu pomáhat obcím ve spleti různých pravidel, předpisů, povinností, zákonů a problémů, které se neustále hromadí?

I díky tomuto nedostatku informací a neustále narůstajícímu počtu valících se povinností na obce jsme využili možnosti požádat o finanční podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Naše sdružení proto 9. srpna podalo žádost o schválení dvou projektů, které mají pomáhat právě starostům obcí v jejich každodenních problémech. Tyto aktivity jsme nazvali Rok v obci a MAS jako nástroj spolupráce obcí pro efektivní chod úřadů. Mnohé napoví již samotné názvy, více se pak dozvíte na webu naší organizace. Například jedním z výstupů projektu Rok v obci je i informační webový portál a různé chytří „pomocníci“ šití starostům přímo na míru. Kromě těchto novinek bude samozřejmě pokračovat také oblíbená právní poradna a další aktivity.

Jaké aktuální legislativní povinnosti obcím hrozí a na co by si měli starostové v druhém půli roku 2013 dát pozor?

Sdružení místních samospráv ČR je oficiálním připomínkovým místem při projednávání návrhů zákonů. Přesto i nám někdy uniknou některé zákony či „přílepkové“, které v důsledku mohou dopadnout na obce. Z vlastní zkušenosti z pozice senátorky také vím, že mě často obviňovali starostové z nárůstu byrokratických povinností, které jim přibývaly. Když jsem pak zjišťovala, kdo to vlastně nařídil, tak jsem většinou zjistila, že povinnosti vyplynuly z nějaké vyhlášky, kterou zpracovali úředníci ministerstev a kterou podepsal jen příslušný ministr. Členové parlamentu v tom byli nevině a o těchto vyhláškách se dozvídali pak už jen z rozzlobených reakcí starostů. Horliví úředníci tak často i aplikují evropská nařízení a zatím se nenašel nikdo, kdo by vůbec zkontroloval, zda tato nařízení opravdu nařizují to, co chce po ČR Evropská komise. Co se týče legislativních aktualit, od 1. ledna má vstoupit v platnost Občanský zákoník a Kontrolní řád, proto chceme dle zájmu z jednotlivých krajů uspořádat semináře, týkající se těchto dvou důležitých oblastí. Prosím tedy touto cestou o Vaši reakci na info@smscr.cz, zda byste měli o účast na takovém semináři zájem.

Právní poradna SMS ČR pomáhá starostům

Chod obcí z mnoha úhlů pohledu. To ilustrují odbranoné dotazy starostů.

Více než rok starostům členských obcí Sdružení místních samospráv ČR slouží bezplatná právní poradna, na kterou se mohou obracet se svými dotazy. Ty zodpovídá čtveřice erudovaných právníků, specialistů na různá témata z oblasti veřejné správy, ať už ze samostatné či přenesené působnosti. Je pochopitelné, že této služby využívají zejména starostové těch nejmenších obcí, s omezenými prostředky a kapacitou zaujmout rychle odborné stanovisko k problému, který na území jeho obce vyostane. Právě s tímto úmyslem jsme v roce 2012 koncept bezplatného právního poradenství zavedli. Kromě vypracovávání písemných stanovisek k různým dotazům SMS ČR nabízí i právního poradce „na telefonu“, který zodpovídá zejména ty dotazy, jež nesnesou odkladu. Charakteristickým příkladem jsou nejrůznější procesní aspekty běžícího zasedání obecního zastupitelstva apod. Následující část Informačního zpravodaje je věnována ilustrativnímu výčtu nejzajímavějších případů. Děkujeme všem, kteří naši služby doposud využili, a věříme, že právě následující příklady budou inspirací pro ty, kteří zatím se zasláním dotazu váhali. Všechny uvedené případy jsou záměrně anonymizovány.

Obec a stavební právo

Mezi problémy, s nimiž se obce často potýkají, patří i záležitosti na úseku stavebního práva. Pravdou je, že dotazů z této oblasti – zejména ve srovnání s otázkami směřujícími k problematice nakládání s obecním majetkem – není závratné množství, tu a tam se ale objeví dotaz, který nepostrádá zajímavost pro širší okruh čtenářů. A právě k takovým patří i e-mail, který byl právní poradně zaslán starostou jedné obce na Zlínsku. Ten řešil otázku, jak dosáhnout co nejrychleji demolice stavby, jejíž stav ohrožoval život, zdraví a majetky osob.

Jak na nucenou demolici?

Řešíme problém se stavbou, která se nachází u místní komunikace v intravilánu naší obce. Jedná se o podsklepenou stodolu v havarijním stavu, která nyní po deštích hrozí zřícením. Občané si stěžují, navíc okolo chodí děti do školy. Rád bych věc řešil s majitelkou, ta se však v obci dlouhodobě nezdržuje a na její majetek včetně tohoto objektu je vydán exekuční příkaz. Exekuce se uskuteční za několik dní.

Objekt ohrožuje zdraví a majetek a bylo by potřeba jej zdemolovat. Kdo se má postarat o demolici? Kdo má nést náklady na tuto demolici? Lze například zavolat krajské hasiče? Jsou oni povinni provést demolici a pak náklady vymáhat na majitelce?

Odpověď:

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, obsahuje příslušnou úpravu zejména v §§ 135 a 136. Stavební úřad podle těchto ustanovení má povinnost nařídit vlastníku stavby její neodkladné odstranění, jsou-li ohroženy životy osob nebo zvířat tím, že stavba hrozí zřícením. Jak se zdá, přesně to je Váš případ.

V § 135 odst. 3 se uvádí: „Hrozí-li nebezpečí z prodlení, zajistí odstranění stavby (...) stavební úřad prostřednictvím stavebního podnikatele, který je k jejich provedení odborně

vybaven; takovému podnikateli může stavební úřad provedení prací nařídit.“ Stavebním podnikatelem se přitom ve stavebním zákoně rozumí osoba oprávněná k provádění stavebních nebo montážních prací jako předmětu své činnosti podle zvláštních právních předpisů. S možností, že by odstranění stavby prováděla jiná osoba či instituce, stavební zákon nepočítá.

Co se týče nákladů odstranění stavby, v odstavci šestém téhož paragrafu se setkáme s tímto ustanovením: „Náklady vynaložené na neodkladné odstranění stavby (...) nese vlastník stavby. Pokud stavební úřad zajistí provedení prací podle odstavce 3 stavebním podnikatelem a vlastník se s tímto podnikatelem nedohodl na úhradě nákladů, uhradí je a na vlastníkově vymáhá obec, jejíž obecní úřad je stavebním úřadem.“

Doporučuji Vám proto obrátit se na místně příslušný stavební úřad s podnětem k neodkladnému odstranění předmětné stavby.

Obec a životní prostředí

Vztah obcí k oblasti práva životního prostředí má dvě základní roviny – na straně jedné jsou subjektem, který stejně jako kterákoli jiná fyzická či právnická osoba příslušné regulaci podléhá, na straně druhé mohou být i subjektem regulujícím (to když se rozhodnou upravit určitou oblast těchto vztahů prostřednictvím obecně závazné vyhlášky). Do dnešního přehledu proto byly nikoli náhodou zařazeny dvě odpovědi, přičemž první z nich popisuje potíže jedné z našich členských obcí s Českou inspekcí životního prostředí (dále jen „ČIŽP“), druhá odpovídá na otázku, jaké možnosti mají obce při regulaci hlučných činností na jejich území.

Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá

Naše obec se rozhodla zrekultivovat lesní prohlubeň po výbuchu bomby z druhé světové války zeminou natěženou při čištění potoka tekoucího v naší obci. Šetřením ČIŽP byl zdokumentován stav, kdy v závozu byla zaregistrována plastová roura, kus igelitu atd., který se sem patrně dostal coby produkt nevhodného chování místních občanů, kteří zneužívali dané místo k černé skládce (obec ji pravidelně

likvidovala). ČIŽP s námi následně zahájila správní řízení, dokumenty přikládám. Co nás může potkat? Jak se můžeme bránit? Lze se odvolat? Jaké jsou lhůty? Jak lze dokázat, že jsme díru zavezli čistou zeminou? Je to šikana naší malé obce, velké ryby zůstávají netrestány...

Odpověď:

Podle připojených dokumentů porušila Vaše obec zákaz provádět v lesích terén-

ní úpravy, narušovat půdní kryt, budovat chodníky, stavět oplocení a jiné objekty (§ 20 odst. 1 písm. b)) a znečišťovat les odpady a odpadky (§ 20 odst. 1 písm. o)). Jak je uvedeno již v oznámení o zahájení správního řízení, za prokázaný správní delikt podle § 4 zákona č. 282/1991 Sb. může uložit ČIŽP pokutu až do výše 5 milionů korun.

Vůči, rozhodnutí, které bude v této věci vydáno, se samozřejmě můžete odvolat ve lhůtě a za podmínek, s nimiž budete seznámeni právě v prvostupňovém rozhodnutí.

Co se týče jednání, které je Vám vytýkáno, zásadní problém spatřuji v tom, že navedení zeminy bylo uskutečněno bez vyjádření příslušných orgánů (zejména odbor životního prostředí úřadu obce s rozšířenou působností). Již tím byl zákon porušen. Skutečnost, že šlo o zeminu čistou, jistě může hrát určitou roli především v určování výše sankce; nejsnadněji bude prokázána prostřednictvím svědků, případně fotodokumentace, byla-li pořízena.

Je nám líto, že v tuto chvíli Vám nemůžeme podat příznivější informaci. Po vydání rozhodnutí doporučujeme rozhodně podat odvolání a odůvodnit jej minimálně v rozsahu, v němž jste se vyjádřili jako účastníci řízení.

Hluk v obci

Zdravím. Mám otázku. Jaké má obec pravomoci k řešení hluku v obci. Konkrétně řešíme následující problém. Máme v obci stížnost na hlasitý hovor z venkovní pergoly u hospody po 22. hodině. Jakým způsobem to mohu a mám řešit? Díky za rady.

Odpověď:

Obec může na základě § 10 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, vydat obecně závaznou vyhlášku k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných

prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány.

Pravidla může stanovit i na základě § 10 písm. b), a sice pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku.

Jednání, které popisujete ve svém dotazu, tedy lze řešit prostřednictvím obecně závazné vyhlášky, která upraví podmínky, za nichž lze jednotlivé potenciálně problematické aktivity provozovat. Případné nerespektování těchto pravidel může být posuzováno jako přestupek podle § 46 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

V úvahu přichází i postih na základě zákona o přestupcích (bez předchozího přijetí obecně závazné vyhlášky), konkrétně dle § 47 odst. 1 písm. b), který stanovuje, že přestupku se dopustí ten, kdo poruší noční klid. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 5000 Kč.

Další informace naleznete také na portálu ministerstva vnitra: www.mvcr.cz/soubor/vyklad-pojmu-doba-nocniho-klidu-a-hluk.pdf.aspx.

Obec a škola

S nepřiměřeným hlukem v obci se lze setkat nejen při provozu pohostinských zařízení, ale bohužel nezdíka i v komunikaci představitelů obce s vedením jimi zřizovaných příspěvkových organizací. Mezi ně nejčastěji patří školy. Případů, kdy mezi nimi dochází ke konfliktu, je celá řada a s některými se setkává i naše právní poradna. Množství dotazů přibýlo zejména po novelizaci školského zákona, který nyní umožňuje zřizovateli jednodušším způsobem vypsát výběrové řízení na obsazení ředitelského postu.

Škola základ života

V obci došlo ke sporům mezi starostou a ředitelkou místní školy a její zástupkyní. Zástupkyně ředitelky dle vyjádření starosty nezládla problémovou situaci s anonymním dopisem, ve kterém někdo z rodičů zpochybňoval schopnosti některých učitelů. Celá situace byla prošetřena i školní inspekcí, ta však žádné pochybení neshledala. Starosta obce se v této souvislosti táže, zda je možné uložit ředitelce školy, aby dala výpověď své zástupkyni? A dále zda je možné jí dát výpověď z její pozice s tím, že by zůstala učitelkou? Další otázkou je, jestli zákon umožňuje stanovit systém komunikace mezi ředitelkou školy a vedením obce? Např. aby taková komunikace byla důvěrná a ředitelka vše ihned neventilovala mezi rodiče a zaměstnance?

Odpověď:

Co se týče prvního dotazu, musíme se opřít zejména o zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), který mimo jiné stanovuje, že zřizovatel školské právnické osoby jmenuje a odvolává ředitele školské právnické osoby a stanoví jeho plat, popřípadě mzdu. Zřizovatel má i další pravomoci, avšak není možné, aby zřizovatel uložil ad hoc řediteli školy, aby dal výpověď zástupci či zástupkyni. Toto je plně v kompetenci ředitele školy, který je statutárním orgánem školy. Pokud ředitel svého zástupce odvolá z pozice zástupce, je možné, aby tento dále setrval v pozici řadového učitele, neboť odvoláním z funkce pracovní poměr nekončí – viz ustanovení § 73a zákoníku práce (zákon č. 262/2006 Sb.).

Pokud jde o dotaz druhý, máme za to, že taková forma komunikace nepatří do zřizovací listiny, kde je upraven zejména statut právnické osoby, majetkové poměry apod. Ustanovení o důvěrné komunikaci by mělo být upraveno v pracovní smlouvě ředitele školy. Je však vhodné stanovit, v jakých případech se jedná o důvěrné údaje a za jakých podmínek je možné in-

formovat třetí stranu (rodiče). Vzhledem k tomu, že jde o velmi citlivou otázku, doporučujeme zvolit velmi obecnou formulaci – např.: ředitel školy nesmí sdělovat informace o činnosti a fungování školy třetí straně, které mohou poškodit jméno školy, bez souhlasu zřizovatele nebo školské rady. Upozorňujeme, že i přes toto ustanovení mají rodiče možnost požádat o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Z tohoto pohledu se jeví jako nevhodnější tento pokyn sdělit ústně.

Škola a zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Máme na právní poradnu SMS ČR dotaz, zda je možné nějakým způsobem zbavit školu povinnosti na plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Naše základní škola zaměstnává přes 30 zaměstnanců. Vzhledem k tomu, že mezi zaměstnanci není žádná osoba se zdravotním postižením, pak máme pouze dvě možnosti, a to odebrání výrobků nebo služeb (od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům, nebo odebráním výrobků nebo služeb od osob

se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádné zaměstnance, nebo zadáváním zakázek těmto osobám), což nejsme schopni splnit. Druhá varianta je odvod do státního rozpočtu, což v našem případě činí cca 50 000 Kč. Je možné toto nějak obejít? Jsou to pro nás značné prostředky, které bychom mohli investovat například do vybavení školy.

Odpověď:

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, upravuje tuto problematiku v § 81 a následujících. Tato úprava, jejíž značnou část jste shrnul ve Vašem dotazu, bohužel neobsahuje žádné výjimky pro školy (ať

už je jejich zřizovatelem kdokoli). V tomto případě je tedy povinností zřizovatele, dostát dikci zákona.

Zasedání obecního zastupitelstva

Dotazy týkající se pravidel, jimiž se řídí zasedání obecních zastupitelstev, patří k těm vůbec nejčastějším a popravdě i k nejzajímavějším. Řadu těchto dotazů jsme nuceni konzultovat s Odborem dozoru a kontroly Ministerstva vnitra ČR – a je třeba říci, že nad dotazy našich starostů se ministerští úředníci mnohdy zapotili. Ke komplikovaným dotazům patří i ty, které zde otiskujeme.

Práva veřejnosti na zasedání zastupitelstva obce

V naší obci řešíme neustále nejrůznější snahy ovlivnit zasedání obecního zastupitelstva. V této souvislosti proto prosím o odpovědi na následující otázky. Mohou se zúčastnit zasedání zastupitelstva obce lidé, kteří nemají v obci trvalý pobyt ani zde nevlastní žádnou nemovitost? Mohou se občané obce s trvalým pobytem nebo ti, kteří vlastní v obci nemovitost nechávat při zasedání zastupitelstva zastupovat cizí osobou (např. právník, poradce, ...)? Pokud ano, musí mít tato osoba plnou moc s ověřeným podpisem?

Pokud byl v obci založen nový spolek, je povinností členů předložit obci stanovy nebo nějaký doklad o vzniku a zaregistrování sdružení? Může se takto vzniklý spolek taktéž nechat zastupovat cizí osobou na zasedání zastupitelstva?

Odpověď:

K dotazům týkajícím se zasedání zastupitelstva obce uvádíme následující (v pořadí výše uvedených otázek). Zasedání zastupitelstva obce je podle § 93 odst. 3 zákona o obcích veřejné. Zúčastnit se jej tedy mohou i lidé, kteří v dané obci nemají trvalý pobyt ani na jejím území nevlastní žádnou

nemovitost. Co se týká případného zastupování občanů cizí osobou, ani tomuto nic nebrání. Pro daný účel postačí plná moc, podpisů není třeba. Tento názor je podpořen stanoviskem ministerstva vnitra, se kterým jsme uvedenou věc konzultovali. Co se týká oznámení existence nového spolku na území obce, taková povinnost v našem právním řádu neexistuje. K možnosti zastupování spolku cizí osobou na zasedání zastupitelstva je nutno uvést, že spolek jako právnická osoba není nadán – na rozdíl od občanů, kteří mají v obci trvalý pobyt či na jejím území vlastní nemovitost – příslušnými politickými právy, která obecní zřízení zakotvuje v § 16, na vystoupení na zasedání zastupitelstva obce tedy nemá nárok.

Nahraná starostka

Prosíme o odpověď v souvislosti s komplikacemi při jednání obecního zastupitelstva vyvolanými jednou nejmenovanou osobou. V prvé řadě se ptáme, zda může být nahráváno jednání zastupitelstva z řad veřejnosti bez vědomí zastupitelů? Jsme totiž nyní v situaci, kdy paní, která vlastní v obci rodinný dům k rekreaci a není zde trvale hlášena, nám poslala žádost o doplnění zápisu a cituje zde zastupitele a občany, kteří něco řekli a my to přesně nebo vůbec nemáme v zápisu. Tento záznam by nemohla mít tak přesný jinak, než že byl pořízen záznam na mobil. Zápis již byl ověřen. Musíme zápis doplnit?

Dále paní požádala, aby zastupitelstvo zařadilo na nejbližším zasedání jako samostatný bod programu její návrh. Program byl však sestaven a vyvěšen o den dříve, než došel její dopis. Musíme jej zařadit,

nebo může být projednán až na dalším zasedání obecního zastupitelstva? Dále prosím o sdělení, zda musíme vyhovět jejímu požadavku a podat písemnou zprávu dotyčné, kdy bude bod na zastupitelstvu projednáván?

Odpověď:

Na první z Vašich dotazů není odpověď zcela jednoduchá. Domníváme se, že za podmínky, že při pořizování záznamu nebude narušeno jednání zastupitelstva, a vzhledem k dalším okolnostem případu se s ohledem na nejnovější judikaturu a převažující výklad přikláníme k názoru, že je obec nemá možnost zakázat.

Co se týká zápisu ze zasedání obecního zastupitelstva, jeho doplnění není Vaší povinností, jelikož jeho obsah může být relevantním způsobem zpochybněn pouze členem zastupitelstva obce. To o jeho námitce rozhodne na svém nejbližším zasedání.

Požadavku dotyčné paní na zařazení jejího návrhu jako bodu nejen příštího, ale i jakéhokoliv dalšího zasedání zastupitelstva není nutné vyhovět (viz § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích). Podle § 16 odst. 2 písm. g) je nicméně povinností obce vyřídit podněty podané občany bezodkladně, resp. do 60 dní. V případě, že jde o podnět, který spadá do působnosti zastupitelstva, prodlužuje se lhůta na 90 dnů ode dne podání. Vzhledem k charakteru daného podnětu je možné vyřídit jej odpovědí starosty obce, potažmo rady obce.

Frekvence zasedání obecního zastupitelstva

Obracíme se na Vás se žádostí o radu v následujícím problému. Kontrola z kraj-

ského úřadu nám označila za závažnou chybu termíny konání zastupitelstev obce. V zákoně je uvedeno: „Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce.“ Paní kontrolorka nám tvrdila, že to znamená, že se musíme sejít nejpozději po 90 dnech. My se ale domníváme, že k naplnění zákona postačuje, když se zastupitelstvo sejde kdykoliv v každém z tříměsíčních intervalů. Z tohoto důvodu bychom se rádi zeptali, zda je náš výklad skutečně chybný, či nikoli.

Odpověď:

Respektovaný komentář k zákonu o obcích se k této jistě zajímavé otázce nevyjadřuje přímo, názor jeho autorů – leč nikoli blíže odůvodněný – lze ovšem seznat z věty, podle níž: „Pokud starosta zasedání zastupitelstva nesvolá, ač je k tomu povinen, tj. buď uplynula-li lhůta 3 měsíců

od posledního zasedání (...)“.

O vyjádření názoru jsem požádal také Odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra ČR. Dostalo se mi odpovědi, podle níž ministerstvo toto pravidlo chápe a v praxi (při svých kontrolách) uplatňuje tak, že se mezi jednotlivými zasedáními nesmí uplynout více než 3 měsíce. Při jejich počítání vychází podpůrně (nikoli přímo) z pravidel počítání času ve správním řádu (případně tato pravidla aplikuje bez vazby na správní řád jako součást obecných právních principů ve smyslu nálezu Pl. ÚS 33/97) a pokud by konec lhůty připadl na sobotu, neděli nebo svátek, MV posuzuje tak, že lhůta končí následující pracovní den. Ministerstvo dále nepočítá 90 dnů (o kterých hovořila kontrolorka), ale tři měsíce.

Z uvedeného je zřejmé, že jak představitelé právní teorie, tak praxe zastávají jednotný výklad odlišný od výkladu Vašeho.

Vzhledem k této skutečnosti si Vám dovolujeme doporučit, abyste jej zohlednili při stanovování termínů zasedání zastupitelstva Vaší obce.

Úřední deska obce a ochrana osobních údajů

Úřad pro ochranu osobních údajů. Nejen starostové, ale i zainteresovaná veřejnost při vyslovení těchto slov ustrne. Není divu – stanoviska a rozhodovací činnost této instituce je obestřena určitým tajemstvím, alespoň pokud jde o to, jak ke svým jednotlivým závěrům dospívá. Pověsti úřadu nepřispívá ani chování některých jeho pracovníků; když jsme konzultovali jeden z dotazů našich starostů, odmítl nám tamní právník odpovědět na jednoduchý dotaz (odpověď typu ANO/NE) s tím, že nám odpověď bude zaslána písemně ve lhůtě 30 dnů. A proč ne dříve a ústně? Prý proto, že bychom si odpověď mohli vyložit špatně. Zapřísáhlými odpůrci této instituce ale nejsme, přinejmenším jednou nás potěšila – to když vydala stanovisko, o něž se opírá následující odpověď.

Jak na začernování dražebních vyhlášek a dalších listin?

Znění dotazu:

Na naši obec se čím dál častěji dostávají ke zveřejnění dražební vyhlášky. Náš dotaz se týká hlavně úřední desky. Pokud dojde dražební vyhláška, které údaje u povinného musí být začerněny? Jen rodné číslo nebo i adresa?

Odpověď:

Podle názoru Úřadu pro ochranu osobních údajů vyjádřeného ve stanovisku č. 4/2006 (http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2006_4.pdf) je v dokumentech tohoto typu v zásadě skutečně nepřípustné zveřejnění rodného čísla, k bezpečné identifikaci postačí ostatní údaje (zejména jméno a příjmení, datum narození).

Klíčové však je, že podle Úřadu pro ochranu osobních údajů odpovědnost za zveřejnění nenese obec, jež má na základě právních předpisů povinnost dokument obsahující tyto údaje zveřejnit, nýbrž původce dokumentu. Tím v případech, které popisujete, obec není. Uzavírám tedy, že v plnění těchto povinností můžete pokračovat bez obav z postihu, aniž by se zveřejňované dokumenty jakkoli upravovaly.

Obec jako vlastník, nájemce, zaměstnavatel...

Poslední okruh dotazů se týká hospodaření obcí. Je nasnadě, že tyto otázky patří mezi nejfrekventovanější. Důvod této skutečnosti je více než zřejmý, správa svěřeného majetku s péčí řádného hospodáře je totiž pro každého starostu nesmírně vážný závazek s přímým ekonomickým dopadem. Z této oblasti jsme proto vybrali hned čtyři otázky, na něž jsme v poslední době připravovali odpovědi.

Jak je to s postoupením pohledávky vůči obci?

Obec má uzavřenu smlouvu o dílo. Ptám se proto, zda mohu jako statutární zástupce obce vyslovit souhlas, aby smluvní dodavatel díla postoupil pohledávku vůči obci, plynoucí ze smlouvy o dílo, svému subdodavateli? Pokud ano, musí postoupení schválit zastupitelstvo obce? Případně, jak by to celé mělo probíhat? Jak má probíhat fakturace atd.?

Odpověď:

Ohledně postoupení pohledávky odkazujeme na ustanovení § 524 a násl. Občanského zákoníku. Tam se mimo jiné stanoví, že pohledávku může věřitel postoupit i bez souhlasu dlužníka. Změna v osobě věřitele na základě smlouvy o postoupení pohledávky je upravena v § 524 až 530. Do právního vztahu mezi věřitelem a dlužníkem namísto původního věřitele nastupuje nový věřitel, aniž jinak tento poměr doznal změny; pohledávka přechází ve stavu, v jakém existuje v době postoupení, včetně příslušenství. Nový

věřitel spolu s pohledávkou nabývá i oprávnění pohledávku uplatnit a vymáhat. S postoupenou pohledávkou přechází i její zajištění. Na postupníka však nepřechází veškerá práva, jež postupiteli náleží v závazkovém právním vztahu s dlužníkem, neboť předmětem postoupení může být jen pohledávka. Jakmile byla postoupena jinému, postupitel s ní již nemůže nakládat.

Jde o dvoustranný právní úkon bez účasti dlužníka, není třeba jeho souhlasu ani vyrozumění předem, neboť změna v osobě věřitele se nedotýká práv a povinností dlužníka ze závazkového vztahu. Čas, místo, předmět plnění i další podmínky, např. sjednané splátky, zůstávají nezměněny.

Předmětem postoupení je jen určitá pohledávka, tj. právo na plnění od dlužníka, např. pohledávka na zaplacení ceny díla, nikoliv celý závazkový vztah, z něhož pohledávka vznikla. Postupitel tedy spolu se svou pohledávkou nemůže postoupit i svou povinnost ze smlouvy o dílo předat objednateli zhotovené dílo.

Je-li předmět pohledávky dělitelný, přichází v úvahu postoupení jen částečné. V takovém případě postupník vstupuje do závazkového vztahu s dlužníkem jen v tom rozsahu, v jakém došlo k převodu.

Ohledně Vaší pravomoci vystupovat v právních vztazích jménem obce uvádíme, že jako starosta obce, ve které není zřízena rada obce, máte ve své kompetenci zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu. Podle § 41 zákona o obcích pro úkony, které vyžadují souhlas rady či zastupitelstva, je nutné, aby tento souhlas byl stvrzen doložkou, potvrzující, že tento úkon byl příslušným orgánem schválen.

Nebude-li souhlas opatřen, je úkon od počátku neplatný. Toto ustanovení se vztahuje i na dodatky smlouvy, změny smluv apod. Je tedy třeba, abyste v případě jakéhokoliv dokumentu, kterým je měněn obsah závazku postupoval formálně stejně jako v případě uzavírání samotné smlouvy.

Zed' nám spadla, kdopak nám ji postaví?

Máme jako obec s místně příslušnou římskokatolickou farností uzavřenu nájemní smlouvu na užívání hřbitova v naší obci podle občanského zákoníku. Okolo něj je vystavěna ze západní strany vysoká kamenná zed' (výška cca 4-5 m). Na hřbitově je navezena zemina a zde je zed' vysoká cca dva metry. V letošní zimě se tato strana zdi vyvalila v délce cca 20 metrů a hloubce cca 3 metry, přičemž hrozí obnažení a vyvalení hrobů a hrodek, neboť je to pod jejich úrovní. My jsme nyní správci hřbitova. Proto jsme si nechali zpracovat projekt od statika a oprava zdi je vyčíslena ve výši cca 750 tis. Kč. Zástupce farnosti a Arcibiskupství pražského toto považují za běžnou opravu a požadují opravit zed' po obci, neboť tak je prý postavena nájemní smlouva. Můžeme jako obec takto vysokou finanční částku investovat do cizího majetku? Jsme povinni podle této smlouvy zed' opravit? V rozpočtu nemáme finanční prostředky na opravu.

Odpověď:

Bohužel pro Vás nemáme dobrou zprávu. V čl. VI posuzované smlouvy se uvádí, že nájemce je povinen na své náklady udržovat pronajaté pozemky ve stavu způsobilém k jejich řádnému užívání, zejména zabezpečovat potřebné opravy atd. Sem podle našeho soudu spadá i oprava vyvalené zdi. Vyvalení zdi totiž v tomto případě zcela nesporně omezuje řádné užívání hřbitova.

Dle § 664 občanského zákoníku sice platí, že „Pronajímatel je povinen přenechat věc ve stavu způsobilém smluvenému užívání (...) a v tomto stavu ji svým nákladem udržovat.“ Toto ustanovení je ale dispozitivní a strany si tuto záležitost ve smlouvě upravily jinak.

Podpůrným argumentem může být výše plnění – obec platí ročně jen 300 Kč. Úmysl stran při uzavírání smlouvy patrně směřoval k tomu, že obec bude mít pronájem za částku zanedbatelnou, ponese ale rizika spojená s provozem. V této souvislosti je možné připomenout, že veškeré příjmy z provozu hřbitova plynou nájemci.

V tomto kontextu by bylo zjevně nespravedlivé, aby opravu zdi hradil právě pronajímatel.

Odpovědnost za škodu způsobenou zaměstnancem obce

Dobrý den, zaměstnáváme zaměstnance na veřejně prospěšné práce (VPP), naše obec je pojištěna např. proti škodám způsobeným na našich chodnících a místních komunikacích. Nezkoumáme, zda jsou zaměstnanci nějak pojištěni proti způsobeným škodám. Co se stane, když například při sečení trávy kolem silnice, odletí kámen a poškodí projíždějící auto či zraní procházejícího člověka? Kdo pak bude odpovědný za způsobenou škodu, pokud obec, může vymáhat škodu na zaměstnanci jen v rámci odpovědnosti dle Zákoníku práce? Může chtít zaměstnavatel po zaměstnanci, aby se pojistil proti možným způsobeným škodám?

Další otázka se také týká zaměstnanců

na VPP. Vzhledem k tomu, že se při pracích v obci pohybují kolem silnice, jezdí na otevřeném traktorku, je povinností zaměstnavatele (obce) je vybavit pracovním a reflexním oblečením? Pokud by se jim něco stalo, např. je srazilo auto při sečení trávy kolem cesty, kdo bude zodpovědný?

Odpověď:

Za škodu, jejíž vznik popisujete v prvním odstavci, ponese odpovědnost obec. Vyplyvá to z § 420 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, podle něhož platí: „Škoda je způsobena právnickou osobou, anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili. Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovních předpisů není tím dotčena.“ Při vymáhání regresní náhrady škody pak je skutečně třeba postupovat podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, přičemž zaměstnavatel není oprávněn jednostranně uložit zaměstnanci povinnost uzavřít pojištění.

Co se týče zaměstnanců na VPP, podle mého názoru existuje povinnost vybavit je oblečením reflexním, ne nutně pracovním (velmi záleží na charakteru vykonávané práce). Vyplývá to z § 104 odst. 2 zákoníku práce, který říká: „V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci, přísluší zaměstnanci od zaměstnavatele jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv.“ Pokud jde o škodu, která zaměstnanci vznikla při plnění pracovních úkolů, odpovědnost za ni nese zaměstnavatel, který se může domáhat náhrady škody

na osobě, která zaměstnanci za škodu odpovídá podle občanského zákoníku (§ 384 zákoníku práce), pochopitelně existuje-li v daném případě někdo takový.

Bezúplatný převod majetku, s nímž hospodaří státní podnik

Máme následující problém. Dozvěděl jsem se, že podnik Povodí Moravy připravuje prodej rybníka ležícího nad naší obcí. Z hlediska Povodí jde o zbytečný majetek, z našeho pohledu máme strach. Rybník je přímo nad obcí, jeho zanedbání přímo ohrožuje celou obec. Navíc soukromý vlastník se může chovat všelijak. Pro obec

jde o požární nádrž, veřejné prostranství s rekreační funkcí, největší vodní plochu pro rybáře v širokém okolí. Dříve sloužil i pro zavlažování. Navíc se společně s rybáři o rybník léta staráme. Rádi bychom tak pokračovali i nadále. Proto Vás žádám o radu, jak postupovat. Koho požádat o převod rybníku na obec za symbolickou cenu, či bezúplatně?

Odpověď:

Podle § 16 odst. 9 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku platí, že nemovitě věci, s nimiž mají právo hospodařit podniky, založené ústředními orgány státní správy, lze bezúplatně darovací smlouvou převést na návrh zakladatele po souhlasu vlády do vlastnictví územně samosprávných celků, popřípadě jejich sdružení. Za podnik založený ústředním orgánem státní správy je možné považovat i státní podnik Povodí Moravy. Ústředním orgánem státní správy je v případě Povodí Moravy, s. p. Ministerstvo zemědělství ČR. Právě s představiteli Ministerstva zemědělství ČR je nezbytné zahájit jednání o bezúplatném převodu onoho rybníka.

Ambicí projektů SMS ČR je pomáhat těm, kteří to potřebují

9. srpna uplynul termín, kdy bylo možné odevzdat žádosti o finanční podporu z OP LZZ ve Výzvě B6 - Zvýšení kvality lidských zdrojů a optimalizace chodu úřadů a územních samosprávných celků. Výzvu vyhlásilo 8. dubna Ministerstvo vnitra ČR, já jsem se o ní dozvěděla až začátkem června díky své působnosti na MPSV. Vzhledem k tomu, že projekty mohou být financované pouze z 85%, nejdříve jsme hledali možnost zajištění prostředků na toto spolufinancování a konzultovali je v rámci MV ČR. Po konzultacích v rámci předsednictva jsme nakonec vybrali společnost, která nám žádosti o finanční podporu projektů zpracovala.

V termínu jsme odevzdali žádost o spolufinancování projektu **Rok v obci**, jehož cílem je podpořit efektivitu a výkon veřejné správy starostů a místostarostů obcí 1. typu. Ambicí projektu je vytvořit 5 nových produktů, z nichž dva jsou analytické a koncepční a tři by měly být skutečným přínosem pro starosty. Mezi ně patří: Informační portál **Rok v obci**, jehož výhodou by měla být komplexnost řešení ze 13 oblastí každodenní praxe, kdy si na jednom místě může starosta menší obce najít vše, co ke své práci potřebuje. Dalšími produkty má být **Online hlídač termínů** a brožura **Rukověť starosty**.

O posouzení projektu a o případnou spolupráci jsem požádala ředitelku odboru

dozoru a kontroly veřejné správy MV ČR Ing. Marii Kostruhovou, které nám ve své písemném sdělení uvedla, že považuje náš projekt za velmi prospěšný a užitečný a její odbor s námi bude v případě jeho realizace spolupracovat při dosahování vytčených cílů.

Druhý projekt s názvem **MAS jako nástroj spolupráce obcí pro efektivní chod úřadů** si klade za cíl podpořit dobrovolnou meziobecní spolupráci na platformě MAS, neboť tato forma meziobecní spolupráce nabízí unikátní řešení pro efektivnější výkon veřejné správy a není v rámci ČR příliš využívána. Partnerem tohoto projektu je Národní síť MAS ČR.

Obě dvě žádosti jsou v procesu hodnocení, zatím nevíme, kdy bude známý výsledek. V případě, že budou naše projekty schváleny, budeme vás o nich informovat podrobněji a také s Vámi spolupracovat na jejich realizaci. Množí se také dotazy, zda jde o stejný projekt, jako má SMO. Dle našich informací je jediná podobnost tom smyslu, že je také hrazen z OP Lidské zdroje a zaměstnanost. SMO má tento projekt hrazen jako pilotní, tzn. že na rozdíl od nás jej mají financován ze 100%. Podrobnosti projektu SMO ale bohužel neznáme, a vzájemnou podobnost nemůžeme posoudit.

Ing. Jana Juřenčáková
Předsedkyně SMS ČR

BEZPLATNÝ PRÁVNÍ SERVIS ČLENSKÝM OBCÍM

Snad každý starosta při řízení obce občas zažije situaci, na jejíž řešení je nezbytné získat právní stanovisko. SMS ČR nabízí účinné a pohodlné řešení v podobě bezplatné právní poradny. S konkrétními dotazy, které se týkají fungování obce, se můžete obracet na kontaktní email tajemnik@smscr.cz. Jedinou podmínkou pro bezplatné vypracování písemného právního stanoviska je úhrada členských příspěvků na příslušný rok. Dotazy zodpovídají členové Právního týmu SMS ČR.

V případě operativních telefonických dotazů volejte 603 110 257 nebo 605 866 507.

Kateřina Malá: Baví mě vše nové

Rozhovor s členkou právního týmu SMS ČR nejen o problémech obcí

Mladých lidí se zdravou ambicí působit v oblasti veřejné správy je jako šafránu. O to víc to platí v takových oblastech, jako například správní právo. Cesty Kateřiny Malé a našeho sdružení se prořaly po startu komplexního právního servisu členským obcím, kdy se stala jednou ze čtveřice specialistů zapojených do poradenství starostům. S přibývajícím zkušenostmi i s rostoucím zájmem o tuto novou formu pomoci našim obcím se objevila celá řada témat k následujícímu rozhovoru...

Dlouhodobě spolupracujete se Sdružením místních samospráv a jste také členkou Právního týmu, co je Vaše „parketa“, které dotazy starostů nejčastěji zodpovídáte?

Se Sdružením místních samospráv spolupracuji velmi ráda. Jedná se o bezplatnou právní poradnu, kam se starostové zejména menších obcí mohou obrátit s různými dotazy, se kterými se setkávají při své každodenní práci. Dá se říci, že je to taková moje večerní záliba, které se věnuji. Pochopitelně to rozšiřuje i moje obzory, protože se stále a ráda učím. Jednoznačnou „parketu“ nemám, věnuji se tomu, co je potřeba. Baví mě vše nové.

Dobrá, co tedy starosty zajímá nejvíce?

Velmi časté dotazy jsou na úkony zastupitelstva obce. Zda jsou například v souladu se zákony. Dále se množí dotazy na porušení rozpočtové kázně či problematika z oblasti územního plánování a stavebního řízení. Také oblast veřejných zakázek je velmi aktuální a starosty možná občas i trápí.

Velkým tématem je otázka výkonu tak zvané přenesené působnosti na menších obcích. Jaké jsou nejčastější problémy?

Ano, tak zvaný smíšený model, který přinesla reforma veřejné správy, opravdu znamená, že obcím bývá svěřen i výkon státní správy. Často se setkávám se situací, kdy obce využijí veřejnoprávní smlouvy, kterými tuto svoji pravomoc předávají jiné, nejčastěji větší obci. Toto nám upravuje správní řád a možnost jejich využití dává zákon o obcích. Často se také setkávám s názory, že by přenesenou působnost bylo nejlépe zcela odbourat. To ale nelze. Vezměte si například, že volby jsou zařazeny do této působnosti. Navíc subsidiarita je velmi důležitá, neboť právě nejnižší úroveň územní veřejné správy zná nejlépe místní situaci. Pochybení tak

plynou nejvíce z nedostatku financí, které neumožňují zaměstnat odborníky se znalostí místní situace.

Nevytváří stát díky břemenu nejrůznějších administrativních povinností na obce nepřímý tlak na jejich spojování do větších celků?

I to je možné vyústění. Mám však za to, že obce se sdružují zejména z toho důvodu, aby sdílely svoje zkušenosti, problémy i úspěchy. Tuto cestu považuji za nejpřírozanější.

Vaše hlavní zaměstnání je spojeno s městským úřadem obce s rozšířenou působností. Zároveň velmi dobře znáte situaci na menších obcích. Kde je výkon funkce starosty podle Vás snazší?

Nevím, zda na tuto otázku dokážu odpovědět zcela přesně, tedy zda jsem schopná to poměřit a zda se o to vůbec chci pokusit. Myslím, že obojí je těžká a velmi zodpovědná práce. Ve městě je možná výhodou, že starosta má k dispozici větší tým lidí, se kterými může spolupracovat, než na malé obci, kde musí starosta řešit ve své podstatě vše.

Určitě se setkáváte také s případy notorických stěžovatelů z řad občanů. Někteří starostové mají takto prakticky znemožněn výkon funkce a odcházejí z komunální politiky velmi zklamáni. Objevil se nějaký recept, který byste mohla čtenářům poradit?

Ano, to je velmi časté. S některými lidmi se zkrátka nedomluvíte a určitě chápeme jejich práva a možnost jich využít, avšak musí zde být i nějaké meze. Demokracie se nemůže obrátit v šikanu. Stížnosti je třeba nejprve precizně vyhodnotit, zda se jedná o stížnost dle ustanovení paragrafu 175 správního řádu, či je to podnět dle petičního zákona nebo zda se nacházíme v režimu ustanovení paragrafu 16 zákona o obcích či zda se dokonce nejedná o podnět dle ustanovení paragrafu 42 správního řádu, což je podnět k zahájení správního řízení z moci úřední. Dle toho se poté musí postupovat.

Pokud se podání stále opakuje, tedy pokud je jeho obsah totožný a nepřináší nic nového, lze tyto podněty či stížnosti dále nevyřizovat. Tento postup zaujalo i ministerstvo vnitra v jednom ze stanovisek. Z praktického hlediska se občanovi sdělí, že zde nejsou nové skutečnosti a že jeho žádost již byla plně vyřízena, a proto na další takovou žádost nebude reflektováno.

Mgr. Bc. Kateřina Malá

V Právním týmu SMS ČR působí od roku 2012. Je absolventkou magisterského studia Právnícké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a bakalářského studia politologie v Hradci Králové. Dříve pracovala na pozicích asistentky poslance a volební manažerky, nyní jako právnička městského úřadu. Kromě profesních zájmů se věnuje nejrůznějším sportům od florbalu po lyžování, cestování a dále sledování veřejného dění u nás i v zahraničí.

V oblasti samospráv se nejvíce pohybujete ve Vašem domovském Libereckém kraji. Jak byste charakterizovala zdejší obce i venkov obecně?

Liberecký kraj je nádherné místo a já jsem hrdý patriot, takže si dovoluji tvrdit, že náš kraj má snad všechno, co člověk pro život potřebuje, počínaje krásnými horami až po nejrůznější možnosti volnočasového využití. Pokud se ptáte na zdejší obce, tak jsou velmi různé. Já žiji konkrétně v Semilech. Zdejší okolí je jiné, než například okolí Lužických hor, kde se ocitnete v typickém pohraničí – Sudetech. To vše se odráží nejen v rozdílném rázu krajiny a vesnic jako takových, ale i v tom, že v kraji máme oblasti bohatší a naopak.

A co charakteristika starostů?

Jako manažerka Starostů pro Liberecký kraj se setkávám pochopitelně s některými starosty často a musím říct, že to jsou velmi milí lidé. Myslím to zcela vážně. Je za nimi vidět opravdový kus práce. Starají se o své obce, protože chtějí, aby se lidé v nich měli dobře, a to mě fascinuje – tento základní „prostý“ cíl. A věřte, že starosta se za nic neschová, je to práce 24 hodin denně a kdyby nebyl dobrý, hned se to ukáže, a právě toto se mi líbí.

*Děkuji za rozhovor
Tomáš Chmela*

Starostování na malé obci optikou dvaceti let

Několik myšlenek nad více než dvěma desítkami let proměn veřejné správy

Jako starosta pracuji od roku 1990 na malé obci. Za tu dobu se hodně změnilo. Asi už hodně pamatuji, děti už mě neznají jménem, ale jen jako „pana starostu“, řadu obyvatel jsem sezdváhal a s řadou z nich jsem se naposled loučil...

Po „převratu“ byla radost navštívit s nějakým problémem tehdejší úředníky v různých institucích. Ochota, snaha pomoci a vysvětlit byly naprostou samozřejmostí. Dnes je jednání pouze na objednávku termínu, arogance a přehlížení, pozdvižené obočí nad neznalostí problematiky a směrnic. V zastupitelstvu je nás pět, nemáme žádné uvolněné pracovníky. Všichni musí rozumět všemu a zodpovědně rozhodovat. Zpočátku chodilo minimum úřední pošty. Pokud přišla, byla účelná a opravdu důležitá, skutečně k věci. Dnes chodí pošty spousta, bez rozdílu, zda se obce týká nebo je jen pro některé, pošle se všude všechno. K tomu nepočítám e-maily, těch jsou stovky denně. Je snazší poslat kdejaké hlášení, tabulku, vyjádření a termín. Hlášení odpadů s kódy, hlášení hrobů s daty narození a úmrtí, hodností, národností, výherní automaty, atd., atd. Porad' si a hlavně dodrž termín.

V době, kdy stát a kraje hodily obcím zpět sociální služby, jsme slyšeli spoustu slibů, jak nás budou podporovat. Za všechna léta jsme při nákladech 480 tisíc korun ročně obdrželi celých 9 tisíc. A pak už nic, nejsou peníze. Když na náš Dům s pečovatelskou službou přijela tříčlenná kontrola na dva dny, časově mezi klienty pobyla 10 minut. Náhodně vybraných klientů se ptali: „Víte, kde si máte stěžovat? Jak si máte stěžovat? Kam se máte obrátit?“ Zbytek kontroly byl na téma: dolož směrnici. Na klecová lůžka, přijímání

darů, evidenci darů. Přitom klienti mají svůj byt na jméno a minimální příjmy. Protože na směrnice pro blbosti nemáme čas, ze systému jsme vystoupili. Dál děláme totéž, dál nemáme klecová lůžka, ale ani nevymýšlíme směrnici.

Stát nám předal obecné školství. Také nevynáší, obec je musí dotovat. Ještě čekám, že nám kraj či stát předá komunikace, abychom se o ně starali, jsou v dezolátním stavu. To už snad bude poslední hřebík do rakve obcím, tam utopí své poslední peníze a budou pokorně škemrat o milost. O rozvoji nebo investicích se nám pak bude zdát stejně jako v minulém režimu, kdy jsme byli určeni k vymření jako neperspektivní. „Fantastickou akcí“ byl CzechPoint. Jsme jediní na světě s tímto programem. Za sto tisíc korun jsme obdrželi počítačový šunt s tiskárnou, která se neustále kalibruje a dělá nekonečné tiskové fronty. Za dobu provozu jsme pro obyvatele tuto službu využili asi pětkrát (!). Slouží nám jako obyčejný PC s pomalou tiskárnou...

Závěrem uvedu pár slov k přímé volbě starosty. Zpočátku jsem se snažil být mezi voliči co nejvíc, ptát se jich na názory, problémy. Kam směřovat obec a její rozvoj, jsem těžký patriot. Hodně z plánů se uskutečnilo. Samozřejmě všude jsou „potížisté“, kteří by vše dělali jinak a lépe. Nejvíc je to vidět před komunálními volbami na narvaných kandidátkách. Dnes se bojím vyjít s rodinou na procházku, abych prošel obcí, musím zodpovědět několik desítek dotazů a stížností. Úřad = starosta, malý černošský všemocný Pán Bůh k našim službám. Na vesnici se nevedou politické boje o starostování. Sice jsem několikrát slyšel, že na ustavujícím zasedání padaly facky, ale to budou výjimky.

Názor

Tady je třeba skutečně chtít čtyři roky pro obec makat, obětovat pohodlí a mít silné rodinné zázemí. Po zkušenostech z partnerského Rosendorfu, Tiefenbachu, Teublitz má přímá volba starosty svou váhu. Asi se nestane, že se hledá nikoliv schopný manažer, ale někdo ochotný to dělat. Nemluvím o vzdělání, ale o schopnostech. Obec pak doplatí na to, že oslovením „starosta“ si nechá říkat pitomec s šesti třídami, VUMLeM a dvěma hasičskými bály. Myslím, že obec má starostu, jakého si zaslouží. Pokud si do čela kandidátky postaví čtyři roky ztraceného času, je to jejich věc. Jsem pro přímou volbu starosty, jen by měla být veřejná, aby se pak nikdo nevymlouval ve stylu „já ho nevolil.“ Bylo by mnoho věcí, o kterých bych mohl pokračovat. Nějak jsem se rozjel...

Mgr. František Šindelář
starosta obce Chlum, Plzeňský kraj

Měsíc srpen se nesl ve znamení předávání ocenění, které uděluje naše sdružení pod názvem Cena naděje pro živý venkov. Role hlavní gratulantky se zhostila předsedkyně SMS ČR Jana Juřenčáková, krajský předsedové naší organizace a tajemník Tomáš Chmela. Ve Zlínském kraji na vítězného starostu Tomáše Zichu z Drnovic čekalo živé překvapení, jak ukazuje snímek vlevo.

A v čem je vlastně cena naděje unikátní? Oproti jiným oceněním je titul udělován na základě přesného výpočtu, který zohledňuje počet obyvatel a počet aktivních spolků v obci. Určité bodové skóre přiděluje také hodnotící komise, avšak celkové hodnocení vychází až ze součtu uvedených faktorů. Na základě srovnání bodových zisků mezi krajskými vítězi pak vybíráme celostátního vítěze, který obdrží štědrrou finanční odměnu 100 000 korun.

„Dohoda ze Špindlu“: rozumný kompromis

SMS ČR vítá partnerství obcí, měst a krajů v letech 2014 - 2020

Na začátku července se sešla úzká skupina nejvyšších představitelů Sdružení místních samospráv ČR, Národní sítě místních akčních skupin, Svazu měst a obcí a Asociace krajů se zástupci Ministerstva pro místní rozvoj na neformálním setkání ve Špindlerově Mlýně. Cílem bylo pokusit se najít rámcovou dohodu o tzv. územní dimenzi čerpání prostředků EU v budoucím programovacím období 2014 - 2020, kterou nebylo možné dosáhnout na oficiálních jednáních v posledním půlroce. Velkou zásluhu na uspořádání tohoto klíčového setkání má David Sventek, generální sekretář Rady pro fondy, tedy orgánu, který přípravu nového programovacího období do jisté míry zastřešuje. A co bylo podstatou jednání? Především územní dimenze, nový nástroj kohezní politiky Evropské unie, který má zajistit účinnější a sešranější působení intervencí s cílem snižování regionálních nerovností na základě spolupráce a společného plánování veškerých aktérů v území.

Ač byla debata ve Špindlerově Mlýně bouřlivá, všechny strany se snažily o konstruktivní přístup jednání, který po mnoha peripetiích vyústil v rozumný kompromis pro všechny strany. Dohoda spočívala v tom, že bude vytvořeno 6 tzv. „ITI“ (Integrované územní investice, vícefondové financování rozvoje) oblastí v rámci aglomerací velkých měst. Dále bude podpořeno v rámci tzv. „komunit-

ně-vedeného místního rozvoje“ 175 místních akčních skupin na celém území ČR coby hlavní nástroj čerpání prostředků EU pro rozvoj venkova napříč operačními programy. Také bylo dohodnuto, že bude vytvořeno 13 „ITI“ na úrovni krajů, které budou řešit zejména problémové oblasti v kompetenci krajů s tím, že kraje budou mít zároveň koordinační a sladčovací roli při vytváření strategií rozvoje v regionu za účasti všech aktérů a vytvoří tak určitý

ny. Jejich cílem je zajistit v souladu s principy kohezní politiky prosazovanými ze strany Evropské unie funkční a vyváženou vazbu mezi městy a venkovem a zároveň dát prostor v rámci politiky územní dimenze i městům nad 25 000 obyvatel, které nemohou být součástí „MASek“ a zároveň nejsou zařazeny do 6 „ITI“ území velkých aglomerací. Samozřejmě tato dohoda je pouhým základním rámcem a vzhledem k tomu, že „dáběl vždy tkví v detailu“, nejsložitější bude najít takové nastavení, které by umožnilo vyvážené, účinné a jednoduché čerpání prostředků EU v budoucím programovacím období 2014 - 2020.

V reakci na tuto dohodu se vyrojila řada spekulací, nedorozumění a odmítavých stanovisek některých zástupců Svazu měst a obcí, příp. Asociace krajů, jejichž nejvyšší představitelé však k dojednání kompromisu přispěli a dohodu podepsali. Je nutno připomenout, že s ohledem na velmi rozdílné názory všech zúčastněných stran se jedná o vzácný a nesa- mozřejmý kompromis. Sdružení místních samospráv tuto dohodu ctí a věříme, že se k ní podobně postaví všechny strany přítomné na jednání a vytvoří základ pro další přípravu a zejména pak fungování opravdové územní dimenze postavené na spolupráci všech aktérů, nikoliv nárokového izolovaného čerpání prostředků stylem „krájeného salámu“.

Základní integrované a další nástroje územní dimenze dle dohody

- 6 x integrované územní investice (ITI)
- 175 x komunitně vedený místní rozvoj (MAS)
- 13 x krajské integrované územní investice
- Institut cílených výzev pro města nad 25 000 obyvatel

mezičlánek mezi přístupem „shora dolů“ a „odspoda nahoru“ (tato platforma se bude nazývat „Regionální investiční rámec“ a na jejím vzniku a schvalování se budou podílet starostové obcí a měst a další partneri). Posledním nástrojem by pak měly být cílené výzvy v rámci jednotlivých operačních programů na projekty spolupráce pro partnerství mezi městy a sousedními obcemi, MAS či mikroregio-

Asociace krajů ČR
JUDr. Martin Netolický, Ph.D.

Svaz měst a obcí ČR
Ing. Dan Jiránek

NS MAS ČR, o.s.
Ing. František Winter

Sdružení místních samospráv ČR
Ing. Radim Sršeň, Ph.D.

Rada pro fondy Společného strategického rámce
Ing. David Sventek, MBA

Ing. Radim Sršeň, Ph.D.
1. místopředseda SMS ČR

SMS ČR
SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV

Každý z nás v dětství zažil skládání puzzle. Až po vsazení všech dílků jsme dosáhli kompletního obrazu, který nám ve skrumáži jednotlivých kousků skládky zůstával nečitelný. I takovýmto jednoduchým příměrem si můžeme představit jednu z hlavních novinek budoucího rozvoje regionů – **integrované nástroje**. Je až s podivem, že teprve třetí programovací období sází na tuto logickou taktiku, která usiluje o zapojení integrovaných přístupů, od izolovaných investic směrem k **provázaným řešením**.

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 103, 604 345 806, internet: www.smscr.cz, email: info@smscr.cz, Informační zpravodaj SMS ČR vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČ: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 28. 8. 2013, 4/2013, ev.č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Mgr. Tomáš Chmela; Grafické zpracování: Ing. Petr Machů www.grafikplus.cz